

Vragen en korte mededelingen

Doodshoofdvlinder en Evolutie. In het jubileumjaar 1959 van Darwin's geboorte (in 1809) en van het verschijnen van z'n meesterwerk *The Origin of Species* (in 1859) werd allerwege de hernieuwde belangstelling gewekt voor evolutie-theorieën en voor onderzoek op het gebied van aanpassing en soort-vorming.

Ook ons tijdschrift *De Levende Natuur* zal niet kunnen achterblijven in dit herdenkingsstreven.

Reeds in deze oktober-aflevering brengt het artikelje van de heer Walrecht over een afwijkende rups van de Doodskopvlinder met de fraaie foto's van de heer Nieuwenhuize een interessante bijdrage in dit opzicht.

Het verschijnsel van dimorfie of polymorfie bij insecten is vooral door de bekende Engelse entomoloog E. B. Ford bestudeerd als een belangrijke stap in de evolutie van nieuwe soorten.

Talrijke vlindersoorten komen voor in twee of meer vormen met contrasterend kleurpatroon, hetzij bij de rups, dan wel bij de vlinder, soms alleen bij één van beide seksen. Dikwijls zijn die kleurafwijkingen duidelijk aangepast, bv. als schutkleur, aan een bepaald substraat.

Volgens Ford en Fisher bewijst alleen al het gemengd voorkomen in een aanmerkelijk percentage, dat die aanpassing effectief is in de strijd om het bestaan. Omdat één of meer toevallige mutaties nodig zijn voor het ontstaan van zo'n duidelijk onderscheiden afwijking is die eerst slechts héél zeldzaam. Pas wanneer de afwijking in een bepaald gedeelte van het woongebied aanpassingswaarde heeft, zal die door de concurrentiestrijd worden uitgelekt en snel stijgen in relatief aantal.

Van diverse pijlstaartsoorten komen bruine en groene rupsen voor. Zo waren in de zomer van 1942 in Drente de Avondroodrupsen heel talrijk op Wilge-roosjes en wel de bruine bijna gelijk op met de groene. We konden niet merken, dat ze een bij hun kleur passende ondergrond uitzochten.

Bij de Doodskoppijlstaart is het verschil reeds veel groter; hier kan men al van een aberratie of zelfs van een aparte ondersoort spreken. Een nieuwe soort wordt het pas, als ook de imago's constant verschillend zijn, en de ene vorm de andere in een bepaald gebied geheel zou hebben verdrongen, en daardoor, of door andere oorzaak, de twee typen

zich gescheiden voortplanten zonder te vermengen.

J. HEIMANS.

Zwemmende Scholekster en duikende Oeverloper.

Het toeval wilde, dat ik betrekkelijk kort na het schrijven van de mededeling over de waarneming van zwemmende Kieviten werd geconfronteerd met twee gebeurtenissen, die min of meer in hetzelfde vlak liggen. De plaats van handeling was in beide gevallen de Brabantse Biesbosch. Hier werd door ons op 22 mei een onderzoek ingesteld naar de vogelbevolking van enkele ingepolderde gedeelten. Als verheugend feit kon hierbij worden vastgesteld, dat zich Scholeksters bleken te hebben gevestigd in de poldertjes de Bovenhennip en de Ambachten. De vestiging moet reeds zeer vroeg in het seizoen hebben plaatsgevonden, getuige het feit, dat de Scholeksters in de Ambachten reeds in het bezit bleken te zijn van tenminste één groot jong. Merkwaardig was het gedrag van één van de beide oude vogels, die na enige tijd alarmerend te hebben rondgevlogen, plotseling neerstreek in de Ruigt en hier op ± 10 meter afstand van de oever tenminste 8 minuten lang luid roepend rond bleef zwemmen. Pas na ons vertrek verhief de vogel zich weer in de lucht!

De tweede uitzonderlijke zwempartij, of eigenlijk duikpartij waarvan wij dit jaar getuige waren, werd uitgevoerd door een Oeverloper. Wij hadden deze vogel op 14 augustus gevangen met behulp van een Japans nylonnet dat laag over het water was gespannen. Toen de Oeverloper geringd werd losgelaten vloog zij eerst een klein stukje en liep daarna op de bekende oeverlopermanier verder langs de oever van de kreek, om vervolgens bij mijn nadering plotseling in het water te stappen, hier even rond te zwemmen en daarna onder te duiken om pas ongeveer 12 meter verderop weer boven te komen. Door het heldere water terplaatse was duidelijk waar te nemen, dat de Oeverloper tijdens deze zwempartij onder water de vleugels sterk naar achteren gebogen hield en zich op de o.a. van Aalscholvers bekende manier met korte vleugelrukken voortbewoog.

Het tempo van deze handeling zal ongeveer 2 km per uur hebben bedragen. Na de duikpartij zette de vogel de wandeling langs de oever normaal voort.

SJ. BRAAKSMA.